

Szerkesztő-ség, kiadóhivatal és nyomda: Bulev. Regele Ferdinánd (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. — Sürögnyom: Közlöny, Arad. — Az Aradi Nyomda vállalat tulajdona kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: Évente 840, félévre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej feljebb. — Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. — (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint: —

49-ik évfolyam, 248. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Péntek, 1933. november 3

Károly király beszéde a diáksághoz a Iasi-i egyetem megnyitásán

Az uralkodó és a kormány tagjainak jelenlétében nyitották meg az egyetemet. — Vaida miniszterelnök nyilatkozik az ellenzék politikai mozgólódásáról — A liberálisok tizenötödikére tervezett nagygyűlését nem engedélyezte Vaida miniszterelnök

A liberálisok kormánybuktató akciójának eseménye: Duca mai királyi kihallgatása

Iasiból jelentik: Hatalmas ünnepek közepette zajlott le Iasiban a királylátogatás. Tegnap reggel kilenc órakor érkezett meg a városba a kormány tagjainak különvonata, amely Vaida miniszterelnököt, Gusti és Samsonovici minisztereket, valamint Tilea alminisztert hozta. Negyed órával később futott be az udvari vonat, amelyen Károly király és Miklós herceg érkezett. Az uralkodót a pályaudvaron a kormány tagjai, a városi hatóságok vezetői fogadták, azonkívül megjelent a katonaság diszszázada, valamint a diákság egyik csapata is. A király kíséretével ezután a székesegyház elé hajtott, amelynek lépcsőjén Pimen metropolita fogadta az uralkodót, akit meleg szavakkal üdvözölt.

A templomban a metropolita fényes papi segédlettel ünnepi istentiszteletet celebrált. Istentisztelet után az uralkodó és kísérete a színházba indult, ahol átadták Iasi városának a háborus kitüntetését. Samsonovici hadügyminiszter olvasta fel a királyi kéziratot, amelylyel Károly király Iasi városának a háboruban tanúsított viselkedése elismerésül a katonai erények rendjének első osztályát adományozta.

Bogdan polgármester köszönte meg a kitüntetését és a város háborus érdemeit Samsonovici hadügyminiszter ismertette.

Károly király szintén beszédet mondott. Beszédében hangsúlyozta, hogy Iasinak évszázadok óta, mindenkor nagy szerepe volt a román nemzet és az ország történetében.

A színházban lezajlott ünnepek után a király az egyetemre vonult, amelynek ünnepélyes megnyitásán vett részt. Az egyetemen Bratu rektor vezetésével, a tanári kar fogadta az uralkodót. Az ünnepek Bratu rektor beszédével kezdődtek meg, utána pedig Gusti közoktatásügyi miniszter beszélt.

A diákság jelszava legyen: munka és fegyelem

Károly király kijelentette, hogy nagyon szívesen jött el a Iasi-i egyetemre, hogy a régi hagyományoknak eleget tegyen. A Iasi-i egyetem, amely a legrégebb román egyetem, századok óta a román kultúra és tudás zászlóvivője volt. Erről az egyetemről számos olyan egyén került ki, akik a román nemzetnek dicsőséget szereztek.

Az uralkodó a diákokhoz is szólt, akiket arra buzdított, hogy szorgalmasan dolgozzanak, hogy méltó utódjaik legyenek az elődöknek. Jelszavuk ez legyen: Munka és fegyelem.

Az uralkodó ezután a rektort kérte meg, hogy a tanári kar folytassa hasznos munkáját, amelyre Isten áldását kérte.

Délben ünnepi ebéd volt, amelyen Bogdan polgármester köszöntötte fel az uralkodót.

A király válaszában hangsúlyozta, hogy Iasi városának ügyét különösen szíven viseli és felkérte a lakosságot, hogy politikai pártállásra való tekintet nélkül, szeretettel vegyenek részt abban a munkában, amelynek célja Iasi város fejlesztése és felvirágoztatása. Délután az uralkodó a különböző intézményeket tekintette meg, majd este hét órakor, Miklós herceg kíséretében, Bucurestibe utazott. Valamivel később a miniszterek vonata is elindult Iasiból.

A Iasi-i ünnepek alkalmával nagyon sok újságíró tartózkodott a városban, akik felkeresték Vaida Sándor miniszterelnököt és interjút kértek.

— Milyen a politikai helyzet? — kérdezték az újságírók.

— Nyugodt — felelte röviden a miniszterelnök.

— Mit tart az ellenzék készülődéséről?

— Tetszik nekem. Szeretem, ha van mozgólódás. Ez hozzátartozik a kormányzáshoz.

— Igaz, hogy nemsokára átalakítják a kormányt?

— Erről csak a lapokból értesültem, más-
különbön semmit sem tudtam róla.

— Van még valami érdekes közölni va-
lója a miniszterelnök urnak?

— Ragaszkodom a költő szavaifhoz, aki
szerint, akinek nincs mondanivalója, az inkább
hallgasson.

Ezzel a miniszterelnök nevetve távozott
az újságírók csoportjától.

Itt írjuk meg, hogy mikor Vaida minisz-
terelnök Iasiba érkezett, jelentették neki, hogy
nacionalista diákok kövekkel bezúrták Traian
Bratu tanár ablakait. Az eredeti program
szerint ugyanis a miniszterelnök meg akarta
látogatni a diákokot, de az esős idő miatt
a program változást szenvedett. A diákok a
látogatás elmaradása mögött Bratu kezét sejt-
tették és hogy bosszújukat kitöltsék, bevették
Bratu ablakait.

Gyűlés a tilalom ellenére

A Lupta értesülése szerint jöllehet Duca,
a liberális-párt vezére ellene volt az erőszakos
fellépésnek, mégis meghajolt a párt többségé-
nek ezirányu akarata előtt. A lap úgy tudja,
hogy Vaida miniszterelnök közölte a liberáli-
sokkal, hogy

november tizenötödikére tervezett nagy-
gyűlésüket nem engedélyezheti,

mivel ezen a napon Ófelsége a király jelenlé-
tében megnyílik a parlament ülészaka és így
nem engedhető meg, hogy bármilyen esemény
is zavarhassa a megnyitó ünnepélyességét. Ez
a tilalom minden pártra, egyesületre vagy
alakulatra kötelező. A megnyitó után a liberá-
lisok bármikor megtarthatják monstre-gyűlé-
süket. A Lupta tudni véli, hogy a liberálisok
közölték a kormányelnökkel, hogy a tilalmat
nem vehetik tudomásul, gyűlésüket meg-
tarthatják.

A liberális párt erőteljesen megindított kor-
mánybuktató akciójának figyelembevételével, ér-
deklődésre tarthat számot, hogy Duca ma királyi
kihallgatáson jelent meg Sinalaban. Bucuresti-i
politikai körök sokatmondó kommentárokkal kísé-
rik az audienciát.

Amerika megkezdte aranyvásárlásait Európában

Az aranydollár értékének további csökkentése — Inflációt követelnek Rooseveltől — Párisban nagymennyiségű aranyat vásárolt Amerika — Ford végképp behódolt Roosevelt pénzügyi és gazdasági politikájának Ujra tárgyal Amerika a háborus adósságokról

Washingtonból jelentik: Beavatott helyen kijelentették, hogy Roosevelt elnök januárban a kongresszustól felhatalmazást kér az aranydollár értékének további 33 és egynegyed százalékkal való csökkentésére. Ezenkívül a Federal Reserve bankok 3 és fél milliárd dollár értékű aranykészletének megvásárlására kér meghatalmazást az Egyesült-Államok elnöke.

Newyorki jelentés szerint, kilenc állam kormányzója követeli Rooseveltől az infláció megkezdését. Az inflációnak azonban kellően előkészített, szakértelemmel irányított és ellenőrzött pénzügyi manővernek kell lennie és biztosítani kell a termelési költségek fedezését, valamint a méltányos hasznot nyújtó termelési ágak fellendülését.

Az amerikai kormány egyébként tegnap megkezdte külföldi aranyvásárlásait. Harrison, a Federal Reserve Bank helyettes kor-

mányzójának vezetésével. Harrison kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy a legmagasabb árfolyamon akarja aranyvásárlásait eszközölni, a teljes siker érdekében. Programjának jelszava ez: „Mindenkinek a kezében annyi arany legyen, amennyit vagyona elbir”. A Francia Bank, valamint az Angol Bank megbízottai előtt pedig kijelentette Harrison, hogy az amerikai kormány távolról sem gondol arra, hogy aranyvásárlásainak egy részét Franciaországban, vagy legalább is az Angol Bank közvetítésével bonyolítsa le.

A Newyork Herald Tribune jelentése arról számol be, hogy Ford elhatározta, hogy csatlakozik Johnson tábornok munkaprogramjához és november 7-ig a nemzeti talpraállítás mozgalmánál szellemében teszi meg jelentését az üzemeiben alkalmazott munkások bérééről és a munkóórak beosztásáról. Ez a hír érthető feltűnést keltett Amerikában.

ahol a legtöbbet Ford pártfogásáról beszélnek.

Ugyancsak newyorki jelentés számol be arról, hogy Ford végkép behódolt Roosevelt pénzügyi és gazdasági politikájának. Elismeri a munkások kollektív alkujogát, meghatalmazottakkal való tárgyalások formájában. A háborús adósságok ügyében Roosevelt tegnap beható tárgyalásokat folytatott az angol nagykövettel, — mint arról newyorki tudósításunk beszámol — ami annyit jelent, hogy Roosevelt megkegyelmezett a már-már haladózó háborús adósság-tárgyalásoknak. A megkegyelmezés oka az, hogy a tárgyalások újból való felvételével Angliát meg akarja nyerni gazdaságpolitikájának, vagy legalább is elnéző jóindulatát akarja biztosítani.

Amerika első aranyvásárlása Roosevelt elnök programja alapján ma megtörtént. A newyorki Federal Reserve Bank egy párisi francia bank útján vásárolt ma nagyobb mennyiségű aranyat. Mennyit, azt egyelőre nem tudni, mert Washington hallgat és a francia bank is titkolózik. A bank tisztviselőit valószínűleg elárasztják kérdezősködésekkel, azonban ennek dacára, még hozzávetőlegesen sem tudják megállapítani, mennyi volt az első aranyvásárlás összege.

A Francia Bank gazdasági osztálya az aranyvásárlással kapcsolatos nyugtalanság leküzdésére, ma kommunikét adott ki, amelyben megállapította, hogy a Francia Bank csak francia bankjegyek ellenében szolgáltat ki aranyat. Annak, aki aranyra tart igényt, francia frankot kell vásárolnia, folyószámlát nyitnia a Francia Banknál és csak ennek terhére kaphat aranyat. Kérdés azonban — hangsúlyozza a kommuniké, — hogy sikerül-e az ingadozó dollárral nagyobb mennyiségű francia frankot vásárolni.

Megtörténik

„a három királyok találkozója“

Hivatalos helyről megerősítik azt a hírt, hogy a „három királyok találkozója“ decemberben megtörténik Belgrádban, ahol a jugoszláv és bolgár királyok folytatnak megbeszéléseket. Utána Boris bolgár király Bucarestbe, illetve Szinaiába utazik, ahol Károly király vendége lesz. Mint Bucarestből jelentik, a fővárosi sajtó élénken kommentálja a dunai királytalálkozót és azt rendkívül fontos eseménynek tartja.

Daisy titka

Irtá: JOSEPH CRATE.

A „Select“ klub London egyik legszigorúbb elnök szerint vezetett társasköre volt. Nő nem léphette át a küszöbét s a tagjai májdnem kivétel nélkül agglégények voltak. A világháború után a „Select“ klubban is nagy változást idézett elő. Az öt pincér bevonult és helyüket ideiglenesen be kellett tölteni. Hogy a champagnei harcművészek ki ne ürüljenek a lövészárok, a klub az elé a sorsdöntő kérdés elé került, hogy vagy be kell csuknia az éttermet, vagy bele kell törödni abba, hogy női kiszolgálás pótolja a harctérre vonult pincéret. A fogás kérdésben öt egymásután választmányi ülésen sem tudtak megegyezni. Végre is győzött a józan belátás s egy szép nap a t. tagok arra ébredtek, hogy az étteremben megjelent az első pincérnő. Daisynek hívták, fiatal volt és csinos.

Mosolyogva fogadta az öreg urak rendeléseit. Egymás elől titkolták a t. tag urak, hogy a fiatal lány mosolygása nem érinti őket kellemetlenül. Ha megkérdezték, hogy mi a neve, kedves mosolygással azt felelte, hogy Daisynek hívják, nem pedig azt, hogy a neve Miss Huxley.

Még több pincérnőt kellett felvenni, hogy a gyakorlott pincéret pótolják, de ezek mind gyorsan váltakoztak, vagy maguk unták meg az állást és elmentek töltenygyárakba dolgozni. Csak Daisy maradt meg mindvégig. Őt úgy megszórták, hogy amikor a fegyverszünet bekövetkezésekor a régi férfipincérekből életbenmaradt egyetlen szál ember visszatért és az elesettek helyébe új pincéret fogadtak, Daisyt megtartották. Még a klubnak erkölcsökben szigorú elnöke, Mr. Raleigh is megszórták már, hogy a vacsoráját Daisy hozza be.

1927-ben, tehát évekkal a fegyverszünet és a békekötés után, mégis bekövetkezett a katasztró-

„Fenyegetések hatása alatt írta alá Németország a versaillesi szerződést“

mondotta Hitler Weimarban. — Nem lehet többé Németországot megfélemlíteni. — Nyilatkozat a szerződésekről. — Kommunista foglyok nemzeti-szociálista programot hallgatnak — Szabadlára helyezték a letartóztatott angol újságíró

Hitler Adolf huga nyilatkozik a „vaskancellár“ elmaradt és létrejött házasságáról

Berlinből jelentik: A versaillesi szerződés legélesebb kritikáját mondotta el Hitler Adolf Weimarban. A kancellár nagy beszéd keretében támadta a versaillesi szerződés pontjait és kijelentette, hogy a szegénytelen szerződés kiontása a wilsoni pontoknak. A továbbiakban a versaillesi szerződés által előidézett helyzetet vázolta Hitler s a legnagyobb társadalmi megrázkódtatásokkal okolta azokat, akik a szerződést létrehozták.

— A háború befejezésekor amugy sem tulságosan józan légiótt a versaillesi szerződés csak jobban elmérgesítette — mondotta a kancellár — s 15 év óta az európai hatalmak egyebet sem tesznek, mint fenntartani igyekeznek nem a békét, hanem ezt az elmérgesített hangulatot! Tizenöt év óta két ószinte szót sem ejtettek ki Európában s valamire való, becsületos szándéku szerződést nem írtak alá.

Ezután kijelentette a német kancellár, hogy 1919-ben Németország megfélemlítve, fenyegetések hatása alatt írta alá a versaillesi pakumot s a módszer még mindig az, hogy Németországot megfélemlítik. Ma azonban olyan nemzeti kormány áll Németország élén, melyet sem megfélemlíteni, sem megfélemlíteni nem lehet.

Ez a kormány — mondotta Hitler — semmiféle olyan szerződést nem fog soha aláírni, amelyet méltatlannak talál a német néphez. Éppen ezért a mostani német nemzeti kormány semmiféle olyan összejövetelen nem vesz részt, amelynek a főcélja Németország megfélemlítése!

Elmhornban egyébként nemzeti-szociálista programgyűlést tartottak, amelyre a fogságban lévő hetven kommunistát is meghívta a város polgármestere. A kommunistákat szigorú katonai fedezettel kísértette a polgármester a

programgyűlésre, ahol az első sorban tartottak fenn számukra helyet. A polgármester megnyitó beszédét a kommunistákhoz intézte, akiknek azért kellett eljönniök a gyűlésre, hogy hallják a nemzeti-szociálista program megváltó célkitűzéseit és a termékenyítő eszmék hatása alatt javuljanak és térjenek meg. Ez a szelídítő-rendszer bizonyára követőkre fog találni a Német Birodalom többi városai-ban is.

Itt írjuk meg, hogy rendkívül érdekes beszélgetést folytatott Stephens Pembroke a hírneves angol publicista Hitler német birodalmi kancellár hugával, aki jelenleg Berchtesgadenben tartózkodik. Hitler Adolf huga elmondta többek között az angol újságírónak, hogy fivére a „vaskancellár“ nagyon vágyódik a családi élet csendes boldogsága után, azonban mindaddig nem tudta elhatározni, hogy élettársat válasszon magának.

Hitler — mondotta a nővér — legszebb álmában is egy szőkehajú, kékszemű kisfiút szeretne és nagyon sajnálja, hogy nem házasodott meg ifjúkorában, mert most már a politikával lépett házasságra s életmódját egy asszony nem tudná többé megváltoztatni. Hitler Adolf egyetlen asszony kedvéért sem lesz hűtelen örök menyasszonyához, a nemzeti eszmékhez, amelyekkel már ifjúkorában eljegyezte magát.

Eddig tart a német kancellár hugának nyilatkozata. Az újságíró hozzáfűzi még, hogy Hitler és a politikai házasságának gyümölcse már megszületett — a mai Németország.

Az igazságügyi hatóságok elrendelték Noel Pantel angol újságíró szabadlára való helyezését, akit — mint ismeretes — néhány nappal ezelőtt Münchenben letartóztattak. Tekintettel azonban arra, hogy az újságíró nem kívánatos magatartást tanúsított Németországban, kiutasították a német birodalomból.

fa Mr. Raleigh, a klub érdemes elnöke ekkor már hetven éves volt. Egy este Mr. Raleigh hirtelen rosszkedvű lett. A tengeri rák nem izlett... a sajtót visszaküldte, hogy száraz... Maga se tudta, hogy mi a baja. Talán csak nem az bántotta, hogy az öreg főpincér, Daisy őt ellensége megsugta az elnök urnak, hogy „Daisy?“. Nos, Mr. Raleigh nem felelt a kissé prepotens leleplezésre... De ettől a perctől kezdve ideges volt és nem izlett a vacsora.

Másnap éppen a gazdasági bizottság ülésén ott Mr. Piggis, aki a választmány megbízásából ellenőrizte a klub személyzeti ügyeit, szóba hozta, hogy Daisyről nagyon furcsa hírek keringenek. Olyan hírek, amelyek nagyon kinosak ilyen előkelő klubban, amelynek talpköve mindenkor a tiszta erkölcs volt. Az elnök ur pártatlanul hallgatott, de a bizottság hosszas vita után ki-mondta, hogy a klub nem tűrhet meg olyan alkalmazottat, aki házassági bizonyítvány nélkül Anglia jövő nemzedékéről gondoskodik.

Amikor az ügy idáig ért meg, Mr. Raleigh, aki eddig hallgatott és szépen égő szivarja hamujában gyönyörködött, megszólalt:

— Tisztelt bizottság! Egy tévedést kell helyreigazítanom. Tudomásomra jutott, hogy Daisynek törvényes férje van, sőt én láttam is a házasságlevelét.

A t. tagok a meglepetéstől felocsúdva még tovább csatáztak, különösen azt hangoztatták, hogy ha férje van, maradjon otthon és gondoskodjék a családjáról, de erre az elnök ur azzal felelt, hogy nem lehet egy nőt azért kitenni az uccára, mert anya. Végre is elhatározták, hogy Daisyt szabadságolják s ha utóbb vissza akar térni, fenntartják az állását.

Az ülés után az elnök ur behívta az elnöki szobába Daisyt. Egyedül fogadta. A lány sirva vallotta be, hogy nincs férje és zokogva kérte, hogy ne küldék el.

Mr Raleigh így szólt:

— Lányom, mondja meg nekem annak a férfinak a nevét. Kényszeríteni fogom, hogy elvegye! A lány hirtelen haragosan fakadt ki:

— Ha térdén állva könyörögne, akkor se lennék a felesége. Ő nem olyan ember, akihez hozzá mennék! Elhagyottnak éreztem magam, vágytam arra, hogy gyermekem legyen, de azért nem veszhethetem el a kegyeremet.

Mr. Raleigh meghatottan, elgondolkodva simította végig szép fehér haját, aztán így szólt:

— A gyermek nem maradhat név nélkül!

— Ez igaz! — zokogta Daisy. — Johnnak fogom kereszteltetni.

— Nem ezt értem... de nem lehet, hogy a gyermeknek ne legyen családi neve... És azt is sajnálnám, hogy maga elmenjen a klubból... Már nem is esik jól a vacsorám, ha nem maga hozza be... —

— En is nagyon megszórtam a klubot... — zokogta a lány.

Most az öreg ur dadogni kezdett.

— És én már azt mondtam a bizottságban, hogy maga férjes asszony... Nem maradhatok hazugságban... Csak egy megoldás van... Akar-e a feleségem lenni?... Természetesen csak formailag... hogy a gyermeknek neve legyen... s hogy a klubban megmaradhasson... —

Daisy néhány hét elteltével újra mosolyogva szolgálta fel a klubban a tengeri rákot, a salátát s a sajtót... Mr. Raleigh élebe rendjében egy vonalnyi sem változott... Minden vasárnap régi, Noé bárkájára emlékeztető autóján kirándult Richmond melletti kis villájába s ilyenkor mindig cipelt magával valamit játékszert... Az öreg ur vidámabb volt, mint azelőtt, mintha kissé meg is fiatalodott volna, de éppugy élt ezután is, mint az utóbbi negyven év alatt.

TABAKOVITS DUSAN, a Magyar Nemzeti Bank igazgatója Aradra érkezett szülei sírjának meglátogatására. — Beszélgetés Tabakovits Dusánnal

A fiui kegyelet halottak napjára Aradra hozta a magyar pénzügyi világ egyik kimagasló és népszerűségnek örvendő egyéniségét: Tabakovits Dusán a Magyar Nemzeti Bank ügyvezető igazgatója Aradra érkezett, hogy az aradi felsőtemető két sírjára elhelyezze az emlékező és a kegyelet koszorúit. A hivatalos teendők, a nemzetközi tárgyalások köréből ebbe a marosmenti városba szólította két sírhant, amely alatt egy, valamikor Aradon közismert, köztiszteletben álló iparosmester és annak felesége: Tabakovits Dusán szülei nyugszanak. A Magyar Nemzeti Bank igazgatójának útja ezuttal nem Berlinbe és nem Zürichbe vezetett, ahol épp legutóbb folytatott nagyjelentőségű tárgyalásokat, hanem Aradra, ahol ifjúságának legszebb idejét töltötte el és ahova rövid időre megpihenni jött nővérei körében.

Az egykori aradi iparos fiait kivétel nélkül magasan ívelő karriert futattak be. Tabakovits Dusán fivéréi jelenleg a jugoszláviai Ujvidéken élnek, de az impériumváltozás előtt éveken át laktak Aradon. Egyik fivére, Emil építész, másik fivére, György pedig a jogi pályára készült, ügyvédi praksist folytatott, majd pedig a jugoszláviai bírói kar tagja lett. Tabakovits Emil, akinek a Tököli-téren volt háza, számos aradi magán- és középületet tervezett és többek között a Minorita-templom tervezésében és építésében is aktív részt vállalt. Tabakovits György, mint ügyvéd dr. Barabás Bélának volt társa, akinek egyben egyik legmeghittebb barátja volt. Tabakovits Emil az 1920-as évek elején költözött Jugoszláviába fiaival együtt, akik technikai szolgálatban nyertek elhelyezést.

Tabakovits Dusán még fiatalkorában elkerült Aradról és az Osztrák-Magyar Bank szolgálatába állott. A rendkívül tehetséges tisztviselő csakhamar magára vonta felettesei figyelmét: Tabakovits Dusán gyorsan haladt a ranglétrán és aránylag fiatalon került az Osztrák-Magyar Bank utódiaképpen megalakult Magyar Nemzeti Bank igazgatói székébe. Nemcsak a Magyar Nemzeti Banknál elfoglalt fontos pozíciója emeli Tabakovits Dusánt a magyar közgazdasági élet elsői közé, hanem az a körülmény is, hogy a magyar kormány a deviza- és transzfer-ügyek, valamint a külföldi kapcsolatok terén a legjelentőségtebb missziókat ruházta rá. Legutóbb a magyar-svájc clearing ügyében Zürichben, majd pedig a magyar-német pénzügyi kapcsolatok szabályozása végett Berlinben tárgyalt, a magyar transzfermoratórium lebonyolításának pedig ő a legfőbb irányítója.

Tabakovits Dusán fia, aki a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tehetséges tisztviselője, néhány héttel ezelőtt nőiült és Bessenyei Ferenc országgyűlési képviselő Erzsébet nevű, rendkívül bájos leányát vette el. Aradon a nővéreinek: Tabakovits Danicánál és Marinkovics Péternénél, a kiváló aradi pedagógus özvegyénél szállt meg Tabakovits Dusán. Itt kereste fel az Aradi Közlöny munkatársa.

Magas, disztigvált eleganciával öltöző, őszülő halántéku, rokonszenves ur fogad: Tabakovits Dusán, aki magánemberként tartózkodik Aradon s így az őt meglátogató munkatársunk közgazdasági és pénzügyi kérdéseire

előzékeny, de kitérő választ ad.

— Nem hivatalos minőségben érkeztem Romániába — mondja — így tehát a két ország kereskedelmi vagy gazdasági kapcsolatairól nem nyilatkozhatom. A Roosevelt-kérdés, az aranyvásárlás, az európai pénzpiac aktuális problémái pedig olyan mélyenjáró dolgok, hogy nagyképeség lenne azokról egy rövid újság-interjú keretén belül nyilatkozni.

Sok szeretettel emlékezik meg Aradról.

— Amikor kiszálltam az aradi állomáson, amikor végigmentem az aradi uccákon: különös érzés fogott el — mondja Tabakovits Dusán. — A város nem sokat változott: az utcák, a házak ismerősek. Csak az emberek mások, idegenek, itt van az új generáció, amelynek tagjai közül jóformán senkit sem ismerek, itt vannak a fiatalok, akik most kezdik ott, ahol valamikor, harminc év előtt az én generációm indult el...

Elhallgat, elgondolkodik, a szobába mintha belépett volna a múlt, mintha megjelentek volna a századforduló éveit, amikor a Magyar Nemzeti Bank jelenlegi igazgatója még az Osztrák-Magyar Bank egyik szerény íróasztalánál kapott helyet. A reminiscenciák filmje pereg, régi események, régi emberek elevenednek meg az emlékek vetítő-vásznán, majd pedig a jelenről beszél, rokonszenvvel emlékezik meg az egyes aradi pénzügyi vezetők-ről, akikkel hivatalos minőségben többször találkozik. Az emlékezőségi során újból és újból visszatér egy szó, amelyet megkülönböztetett szeretettel ejt ki: Arad. Egy város, ahonnan valamikor elindult, most kétnapos állomás, ahonnan holnap már röpti vissza a gyors, családijához, hivatalához, hogy újra elfoglalja helyét a magyar pénzügyi élet egyik legfontosabb, legfelelősségteljesebb posztján.

A kolozsvári kulturbotrány izgalmai

Ellenőrzés a bárban. — Mit akart az Aradon is ismert Nádassy Magdától az inspektor ur? Bosszu a bárban történt kudarcért. Jelentés a belügyminiszternek

Kolozsvárról jelentik: Még mindig nem ült el az izgalom az elmaradt színészvizsga miatt. Beszámoltunk arról a botrányról, ami a kedde tervezett színészvizsgán történt, azonban csak most derültek ki a botrány tulajdonképpeni előzményei.

Két bucaresti-i inspektor jelent meg még hétfőn Kolozsváron. Az egyik Musatescu Teodor színészeti inspektor, aki a színészvizsga elnöke lett volna, míg a másik Serbulescu, akinek titkári minőségben kellett volna részt vennie az idei vizsgán. A két bucaresti-i ur hétfőn este az egyik kolozsvári bárba ment. Itt Serbulescu csakhamar magára maradt és ekkor jutott eszébe, hogy felülvizsgálja a kabaréban szereplő artisták engedélyeit. Így került sor egy Nádassy Magda nevű, Aradon is igen jól ismert fiatal artista-nőre. Az artistanő magyar állampolgár, de azért rendelkezett az artista szövetség szabályszerű engedélyével. Amikor ezt megtudta Serbulescu titkár, elvette a karnetot és kijelentette, hogy szabálytalanul jutott az artistanőhöz. A hangos vitára néhány ur felfigyelt

és követelni kezdték, hogy adja vissza a karnetot. Ekkor Serbulescu állítólag azt mondta volna, hogy a leány keresse fel másnap a lakását, talán el tudja intézni vele az ügyet.

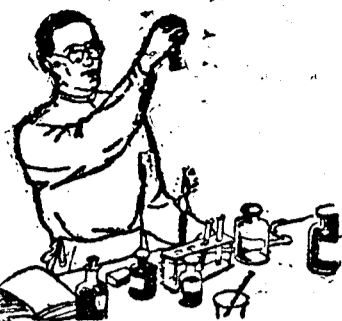
A keddi vizsgán azután bosszút akart állani az inspektor. Miután tudomására jutott, hogy azok között, akik beleavatkoztak a bárbeli eseményekbe, egy román újságíró is volt, elhatározta, hogy kiutasítja az újságírót a vizsgáról. Alig foglalták el tehát a helyüket a nézőtérben a színigazgatók, artista-ügynökök, kabaré-tulajdonosok és újságírók, Musatescu kijelentette, hogy kiűri a termet, mert a vizsga zártkörű. Mindenki megindult kifelé, csak a román újságírók ültek tovább nyugodtan a helyükön. Végre is Musatescu odament hozzájuk és az egyikre rákiáltott:

— Kicsoda maga, igazolja magát!

Az újságíró eleget tett a felszólításnak, de nyomban ezután ő kérte, hogy az inspektor igazolja magát. Musatescu annyira meglepődött, hogy nyomban kikapta igazolványát. A román újságíró meg sem nézte az igazolványt, hanem felütötte a karját az inspektornak, annyira, hogy az igazolvány széles ívben repült a sarokba.

Ekkor lépett közbe Clonta rendőrspektor, aki megakadályozta a kezdődő verekedést. A kinos jelenet után az újságírók nyugodtan visszaültek a helyükre, végre is Musatescu felállt és bejelentette, hogy a vizsgát elhalasztja.

Érdekes megemlíteni, hogy a vizsgáról Musatescu kizárta Réthelyi Ödönt és Tompa Sándort, akik mint a színészszindikátus tanácsosai a vizsgára delegálva voltak, de rajtuk kívül a szindikátus román elnökének, Gavrilescu baritonistának sem akarta a részvételt megengedni. A kizárt tanácsosok, valamint az újságírók jelentést tesznek a belügyminiszter-ciumhoz az incidensről.

A VIZELETI VIZSGA

gyakran betegséget állapít meg. A vizeleti szervek megbetegedésénél a vizelet legtöbbször zavaros, a fertőző betegségeknel pedig nagy a bacillustartalma. A fertőtlenítéshez a

HELMITOL

TABLETTÁK

kiválóan beváltak, mert a vizeleti szervekben magasfokú csiraölő képességüket érvényre jutatták.

Kérdezze meg az orvosát!

CORSO! MA PREMIER!

FRA DIAVOLO

jobb,

humorosabb VIGOPERA,
mint a SEVILLAI BORBELY

DENNYS KING

a New-yorki METROPOLITAN
híres baritonistája és

THELMA TODD

a szép új női sztár

A humoros szerepekben a
ragyogó STAN és BRAN
BUCURESTIBEN és BUDAPESTEN
hetek óta van műsoron:
ARADIAK is napokig kacagnt
fognak:

Nem STAN és BRAN film, hanem
magas nívón mozgó humoros opera!

Egyre nő az érdeklődés az Aradi Hét mozgalmá iránt

Birtolon Aurél aradmegyei képviselő, Velcsov Géza dr. alpolgármester, Miclea Sever dr. sportszövetségi elnök, Engel Gyula és Hentschel István szindikátusi elnökök nyilatkozatai. — Nemzetközi evezőversenyt rendeznek az aradi evezőegyesületek

Az Aradi Hét termékeny gondolata az Aradi Közlöny nyilvános ankétjának tükrében egyre szélesebb hullámokat kelt Aradváros és Aradmegye közéletének eleven vérkeringésében. Az aradi hivatalos, gazdasági, kulturális, és sportélet vezetőkörei minden más mellékszemponttól eltekintve

egy szívvel-lélekkel sorakoznak föl az Aradi Hét gondolatának kibontott zászlója alatt, amely Arad vitalis érdekelt van hivatalva szimbolizálni.

Arad az aradiakért és az aradiak Aradért fognak munkához, hogy megmutassuk: mit jelent ez a megye, mit jelent ez a város, az ország közléte, az államháztartás számára.

Az Aradi Közlöny nyilvános ankétjának legújabb hozzászólásait beérkezésük sorrendjében az alábbiakban adjuk közzé:

Birtolon Aurél,

aradmegyei képviselő, a Romántai élő-állat-exportörök országos szindikátusának elnöke:

— Az Aradi Hétet meg kell és meg is fogjuk csinálni. Olyan keretek és olyan arányok között, hogy ez a megmozdulás valóban az egész város vitalitását reprezentálja. Az idegenforgalom lehetőségének kiaknázása nagy feladatokat ró az arra hivatottakra és a mi feladatunk lesz az, hogy a nagy terv végrehajtói gondos kritikával kiválóassuk.

Magam szívesen vállalom azt, hogy a CFR vezérigazgatóságánál az Aradi Hét számára a maximális vasúti kedvezményeket kieszközöljem.

mert nem lehet kétséges, hogy akkor, amidőn egy egész megye és egy egész város reprezentatív érvényesüléséről lesz szó, ennek sikere érdekében megadja támogatását a kormány minden egyes tényezője.

Velcsov Géza dr.,

Aradváros alpolgármestere:

— A város a legmesszebbmenő támogatást adja az Aradi Hét szerencsés ületéhez, mivel en-

Féltékenységből leharapta ideáljának orrát

Az aradi törvényszék ítélete a szekudvari drámában

Nem mindennapi féltékenységi drámát tárgyalt ma az aradi törvényszék Constantinescu-Nicula tanácsa, Adamovici Dusan jegyző közreműködésével. Dihel István szekudvari lakos már régen szerelmi ajánlataival üldözte özvegy Chirila Pálnét, aki azonban nem akarta meghallgatni. Dihel ekkor bosszút esküdt és megfenyegette az asszonyt.

Dihel István átmászott Chiriláné házának kerítésén, rátámadt a meglepett asszonyra és a szó szoros értelmében leharapta annak orrát. A szerencsétlen asszony hónapokig fe-

Ami a

KÉKMADÁR

nyújt, azt

csak világvárosokban

láthat.

küdt betegen, az orvosok megoperálták, lábából kivágtak egy darab húst és műortt helyezték arcára. A mai tárgyaláson Dihel István bevallotta tettét, mentségül azonban szerelmi elvakultságát hozta fel. A törvényszék a vádlottat hat havi elzárásra ítélte. Dihel István íllebbezést jelentett be az ítélet ellen.

nek a városnak ezertéle pompás adottsága van arra, hogy

ez egyszer igazán bemutatthassa értékét!

Fel kell vonultatnunk mintaszerű Mezőgazdasági Kamaránkat, faiskoláinkat, buzanemesítő eredményeinket, mintagazdaságainkat, iparvállalatainkat, kereskedelmi és szövetkezeti intézményeinket, sportegyesületeinket, kulturális tömörüléseinket, egyszóval mindazt a szépet, jót, hasznosat és nemest, amivel oly dusan rendelkezünk. Fel kell vonultatnunk

a Hegyalján termelt híres borainkat, pompás gyümölcsjeinket,

amelyekből egykoron egyenesen Ferenc József császár számára válogatták ki szinte naponta a legszebb mènesi és magyarádi termést... Az újlépített Neptun-stranddal mint speciális fürdőváros várhatjuk vendégeinket a jövő év tavaszán és igazán játék kell legyen mindannak megszerzése és kieszközlése, amely biztosíthatja az Aradi Hét idegenforgalmi látogatottságát! Nagy feladat náruult a rendező-bizottságra, melyben ott a helye a városi közélet minden hivatott tényezőjének, mert csakis akkor érjük el a kívánt célt, ha félretéve minden alantas egyéni gátlást, közös lelkesedéssel fogunk munkához!

Miclea Sever dr.,

az aradi District elnöke:

— Szívesen kapcsolódnak sportegyesületeink az Aradi Hét nagyszabású elgondolásába, mert azt hiszem, hogy jelentős sporteseményekkel fokozhatjuk az akció iránti érdeklődést:

olyan sporteseményekkel, amelyek joggal érdemlik ki a külföldi sportkörök érdeklődését is.

Ha tehát a cselekvés ideje elkövetkezik, mi, sportemberek, készen állunk, hogy megmutassuk: mit ér Arad!

Dr. Miclea irodájában alkalmunk volt beszélni Salamon I. Béla dr., az Aradi Evezővezetőség titkárával, aki kijelentette munkatársunknak, hogy az aradi evezős-egyesületek felkészülten várják az Aradi Hét nagyszabású programjának kialakítását. Meggyőződése az, hogy

egy nemzetközi evezőverseny a Maros aradi szakaszán, olyan attrakciója lehet az Aradi Hétnek,

amely egymagában is biztosíthatja az evezősport bel- és külföldi híveinek felvonulását az Aradi Hétre!

Hentschel István,

az Erdélyi és Bánsági Sportújságírók Szindikátusának elnöke:

— Vonzó, nagyszabású sporteseményekkel nagyon sok sportbarátot lehetne felvonultatni az Aradi Hét alkalmából. Májusi tervről lévén szó, naevszerül szabadtéri futballmeccset lehetne kihozni: pl.

egy erdélyi válogatott csapat mérkőzését egy regáli válogatott csapattal.

Felvonultathatjuk atlétáinkat s Morar műtornászszal együtt talán újra láthatnánk Pelle István, a kétszeres torna-világbajnok káprázatos mutatványait. Meg kell csinálni az Aradi Hétet, mert ki fog derülni, hogy Arad, mint sportváros is, vezetőhelyen áll a romániai városok között.

Engel Gyula,

az Arad és Vidéke Fűszerkiskereskedők Szindikátusának elnöke:

— Minden megmozdulás, amely idegenforgalommal kecsget, csak hasznára válhatik az aradi kiskereskedelemnek is. Ha vendégség van valahol, ott természetesen a szokottnál több fűszerre is van szükség. Ideje, hogy

Arad felrzza magát és ledobja lethargiáit.

Az Aradi Hét tervét szinte örömmel fogadja Szindikátusunk, amelynek minden egyes tagja lelkesedéssel kívánja kivenni részét a közös munkából — Aradért!

Váltson jegyet a

KÉKMADÁR

aradi előadására.

Halálra ítélték

a gyilkos francia ügyvédet, fizévi fegyházra két barátját

Párisból jelentik: Heteken át tartó tárgyalás után most hozta meg ítéletét az Aix-en-Provence-i esküdtszék Sorret ügyvéd, biztosítási ügynök és vádlottársai, Schmidt Katalin és Filoméla, két nővér ügyében. Az elmúlt évben Marseilleben hatalmas aranyu biztosítási csalásnak jöttek nyomára, amelynek leleplezését hamarosan több hasonló ügy követte. A két Schmidt-nővér félmillió frank összegben kölcsönös életbiztosítást kötött. A nyomozás során kiderült, hogy amikor a biztosítóintézetnek Schmidt Katalin halálát jelentették, valójában egy ismeretlen asszony halt meg, akit a két nővér tett el láb alól. Gyanus lett a két nővér két férjének elhalálozása is. A vizsgálat azzal a megdöbbentő eredménnyel járt, hogy a két nővér méreggel tette el láb alól a két férjét. Sarret, aki mindezeknek a véres biztosítási csalásoknak hátterében állott, egy házaspárt biztosítás nyélbeütésének ürügyével egy elhagyott villába csalt és ott meggyilkolta a házaspárt. Ezeket a borzalmas uton elkövetett csalásokon a három ember dusszagdaggá lett. Most a bíróság Sarret-t halálra, a két nővért 10-10 évi fegyházbüntetésre ítélte.

Saljapinra igényt tart Oroszország

A szovjet ünnepli a művészt új filmje alkalmával

A szovjetrejsim még eszéndőkkel ezelőtt Saljapint, a világhírű énekest a „népek énekesé” címmel tüntette ki, Oroszország mai baren-dezkedése mellett ez valósággal énekművészeti miniszteri rangot jelentett annak a művésznek, aki a cári uralom idején az udvar és a főnemesek kedvence volt. Saljapin azonban nem elégedett meg a hazai babérokkal, külföldre ment és turnéja során minden országban hatalmas sikert aratott. Oroszországban rossz néven vették a polgári közönség előtti sikereket és büntetésül egyszerűen megfosztották Saljapint a „nép énekesé” címtől. Most azután az ügyben váratlan fordulat állt be.

A filmrendezés egyik mestere: G. W. Pabst a Westfront 1918. világhírű rendezője elhatározta, hogy Cervantes halhatatlan regényének, a Don Quixotának filmesítését készíti el és a címze-

SALJAPIN

repre sikerült Saljapint megnyernie. A világhírű művész önmagát is felülmulta ebben a hálás szerepben és a film hónapokon át futott zsufolt házak előtt. A nagynevű kritikusok egyértelműen megállapították, hogy ezzel a filmmel Saljapin karrierjének fordulópontjához és tetőfokához érkezett, míg magát a filmet „a filmművészet mesterműve”-ként titulálták. A „Don Quixote” hatása alól a hivatalos Oroszország sem vonhatta ki magát és a szovjet egyszersiben újra igényt jelentett be a művészre. A film oroszországi bemutatója alkalmával újra elismerték a „nép énekesé”-ként, sőt ünnepléses előkészületeket tettek arranézve is, hogy a polgári országokhoz hasonlóan meleg ünneplésben részesítsék a nagy művészt.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Mindenféle szépségbábak szakszerű eltüntetése.

Véres merénylet Bukarestben Candiani katonai ügyész ellen

Egy fényképész két szurással halálosan megsebesítette az ügyészt — Részletes jelentés a megdöbbentő merényletről — A véres eset előzményei — Kihallgatták a merénylőt

Bucurestiből jelentik: Megdöbbentő merénylet történt tegnap délelőtt a II. hadtest hadbíróóságának épületében. Candiani alezredes, a II. hadtest katonai ügyésze éppen hivatalába igyekezett, amikor a folyosón megszólította őt Radulescu Athanasie bucuresti fényképész, aki ellen néhány hónappal ezelőtt katonai kihágás címen eljárást indítottak és ügye Candiani alezredes elé tartozott. Radulescu bizonyos felvilágosításokat kért az alezredestől kihágási ügyére vonatkozólag és az alezredes nyugodtan válaszolgotott kérdéseire.

Egyszerre Radulescu télikabátja külső zsebéből kést rántott elő és azt teljes erejével kétszer a katonai ügyész testébe dőtte.

Candiani azonnal összeesett, a kés a torkán és a mellén sebezte meg súlyosan. A merénylet nagy riadalmat keltett az épületben. A hivatal szobáiból kirohantak az ott dolgozó katonatisztek, akik a merénylőre vetették magukat.

Radulescu azonban ellentállott és véres késsével több tisztet megsebesített.

Nagynehezen sikerült a dühöngő embert ártalmatlanná tenni. Pár perc alatt a helyszínre érkezett Pomponiu ezredes, katonai főügyész, aki a merénylőt nyomban letartóztatta s intézkedett a súlyosan sebesült Candiani alezredes kórházba szállításáról. Utána jelentést tett Uica tábornoknak, a 2. hadtest parancsnokának a véres esetről.

A megdöbbentő merényletről az esti órákban a következő jelentések érkeztek:

Az ezredes hivatalába tartott, amikor a folyosón megállította Athanasie Radulescu fényképész és így szólította meg:

— Az Isten áldja meg, ezredes ur... itt vagyok!..

Az ezredes elutasítólag válaszolt:

— Jó, jó, hagyjon békén... — és ezzel tovább haladt.

Nem vette észre, hogy a fényképész magától kikelt arccal hirtelen rávetette magát és ruhája alól éles, hosszú kést rántott elő, amelyet az ezredes nyakába és karjába döfött. Az ezredes azonnal összeesett, nyakából ömlött a vér.

A merénylő benzinnel akarta leönteni és meggyújtani áldozatát

Az ezredest Marcu őrmester részvételével első segélyben, majd a magasrangú katonatisztet a helyőrségi kórházba vitték, ahol megállapították, hogy a nagy vérvesztesség ellenére remélni lehet életbenmaradását.

A fotografust mindiárt a helyszínen letartóztatták. Értesítették Protop Dumitrescu katonai ügyészt, aki megmozgatta a merénylőt. Fél liter benzint találtak nála, amelyre vonatkozólag elmondotta, hogy

le akarta önteni és meg akarta gyújtani az ezredest.

aki szerinte tönkretette őt. A merénylő 54 esztendő és a grancsár-ezrednél készített felvételeket a katonákról. 1930. óta működik

Az angol munkáspárt nagy győzelme a képviselőválasztásokon

A győztes munkáspárt lehengerelte az összes többi pártokat

Londonból jelentik: Tegnap kezdődtek Angliában a képviselőválasztások, amelyek során Anglia 300 városában a munkáspárt lehangereite úgy a kormánypártot, mint a többi pártokat együttesen. A győztes munkáspárt most azzal vádolják, hogy a jelenlegi politikai helyzetből tőkét kovácsolt magának és a kormányt háborús uszítással, agitációkkal és egy új világháború előkészítésével vádolta meg.

az ezrednél, legutóbb pedig fényképezési kizárólagosságra akart engedélyt szerezni. Beadványt intézett az ezredhez, az engedélyt azonban nem sikerült megkapnia.

Kihallgatása során azt a feltűnést keltő kijelentést tette, hogy a sikertelen engedélykérésért már 350 ezer lejébe került és hogy nem tudta megszerezni, Dumitrescu őrnagy kezét látta benne, aki az ő helyébe mást akart protezsálni. Ezért Dumitrescu őrnagy ellen beadványt adott be a hadtesthez, melynek parancsnoka Candiani ezredest bizta meg az ügy kivizsgálásával. Candiani meg is vizsgálta az ügyet, azonban a közölt vádak nem találtak elég alaposnak és a beadványt ad acta kívánta tenni. Ezért a fényképész megtámadta az ezredest, megsértette, sőt inzultálta. Ügyét ma tárgyalta volna a hadbíróóság. A fényképész attól félt, hogy súlyosan elítélik és minden eszközt megragadott arra, hogy mentőtanút szerezzen magának, aki bizonyítaná, hogy nem állott szándékában az ezredest megsérteni. Október 28-án levelet intézett Pella őrnagynak, akihez különös vonzalommal viseltetett és közölte vele, hogy november másodikán bosszút fog állani azon, aki utját állta egzisztenciájának. Megkérte ezenkívül Dan Pascu őrnagyot, hogy járjon közbe Candiani

Tegyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

ezredesnél és intézze el békésen az ügyet Dumitrescu őrnagynál. A fényképész tegnap találkozott Candiani ezredessel, akire várt a hadbíróóság épülete előtt és így szólította meg:

— Ne haragudjék ezredes ur és segítsen rajtam..

„Jó ember, segítenék magán...“

Az ezredes békülékeny hangon felelté:

— Jó ember, segítenék magán, de már most nem áll módomban.

A könnyen indulatba jövő fényképész azonnal felemelt hangon, hevesen válaszolt:

— Jegyezze meg, ha nem szolgált igazságot, úgy rosszul jár.

Az ezredes továbbhaladt és nem tulajdonított fontosságot a fenyegetésnek, amit azonban az elszánt ember tegnap reggel mégis valóra váltott.

A merénylőt megvasalva a vacaresti fogházba szállították. Az eset nagy szenzációt keltett a fővárosban, a lapok külön kiadásban közölték.

Aradot bekapcsolják a Bucuresti—trieszti nemzetközi légitorgalomba

Cantacuzino Pascanu légügyi vezérigazgató nagyjelentőségű expozejá az aradi légikikötő és rádióállomás létesítéséről

Az aradi repülőállomás ügye, a jelek szerint, elérkezett döntő fázisához. Csütörtökön reggel Aradra érkezett Cantacuzino Pascanu légügyi miniszteriumi vezérigazgató, aki Botioc Elek dr. polgármesterrel, valamint Muresan János városi főmérnökkel autón megtekintette a jelenlegi repülőállomást, majd megjelent azon az értekezleten, amelyet a vezérigazgató érkezése alkalmából a polgármester a városházára hívott össze. Az értekezleten megjelent Lázár Ágoston dr. megyei prefektus, Ciuca dr. megyei igazgató, Mateescu István iparkamarai elnök, Shapiro Emanuel az Astra igazgatója, Riscutia alezredes, Iovanescu őrnagy, Velcsov Géza dr. alpolgármester, Ursu János dr., Nagy Sándor dr. városvezetőségi tagok, Muresan János városi főmérnök, Gruia János repülőtéri parancsnok, Jac Jenő városi gazdasági tanácsos és Voiteanu János, a polgármester titkárja, valamint az aradi kisebbségi sajtó képviselői. Az értekezleten Cantacuzino Pascanu miniszteriumi vezérigazgató teljes részletességgel fejtekte ki a Polgári Aviatikai Szövetség tervét Arad bekapcsolását illetőleg az ország belföldi, majd ezt követőleg a nemzetközi légi-forgalmába és hangsúlyozottan mulatott rá arra a körülményre, hogy Temesváron már magánérdekltség is szervezkedéshez kezdett, hogy

25 millió lej alaptőkével megépítsenek egy modern repülőállomást.

Annak a ténynek, hogy 3 és fél óra alatt Arad—Bucuresti között a távolságot át lehet hidalni, óriási fontossága lesz úgy az aradi ipar, mint a kereskedelem és az idegenforgalom tekintetében és éppen ezért indokoltnak látja, ha kevés áldozattal megfelelő helyen felállítatja a város és a megye a végleges aradi repülőtér, amelynek helyét a tüdőszamórium mellett a város belsejétől másfél kilométeres távolságra jelölték ki már előbb.

— Irimescu légügyi alminiszter urnak — mondotta a légügyi vezérigazgató — az a terv, hogy Aradot az olasz nemzetközi légitorgalom egyik fontos határ- és vám-állomásává fejlessze ki, oly módon, hogy az eddigi bucu-

resti—belgrád—trieszti légi vonal helyett a Bucuresti—Arad—Zagreb—Trieszt utat kapcsolja be a román légiutak nagy hálózatába.

Ezután a csehszlovákiai repülőállomások szervezetét ismertette Cantacuzino Pascanu, majd kijelentette, hogy ha az Astra-gyár átépíti a már meglévő hangárt az új repülőterre, egymillió lejért fel lehet építeni a repülőállomás épületét is, mint ahogyan Konstanzában meg is csinálták. Ami a dróttalan szikratávíró illeti, a banesai repülőtéren egy megfelelő apparátus áll Arad rendelkezésére, amelyet ugyanazért a 300.000 lejért meg lehet szerezni, amelyet a megyei közgyűlés a repülőtér céljaira már megszavazott.

A megyei prefektus kezdeményezésére ezután az értekezlet megállapította, hogy Arad feltétlenül kívánatosnak tartja repülőtér felállítását s most már a kidolgozandó költségvetéstől teszik függővé, hogy milyen mértékben kezdenek hozzá a munkálatokhoz. Mateescu István, majd Nagy Sándor dr. fejezték ki tetszésüket a nagyjelentőségű terv megvalósítása felett, amely Arad lakossága számára egy új élet lehetőségeit rejti magában. Cantacuzino Pascanu megemlítette még, hogy a repülőterek hetenkint háromszor indulnak Aradról Bucuresti felé és egy ilyen légi-ut költségére kisebb lesz, mint egy másodosztályú gyorsvonat vasúti jegye.

Az értekezlet után a bucuresti-i légügyi vezérigazgató Szalonikibe utazott Aradról, ahol a balkáni légügyi nemzetközi konferencián képviseli Romániát.

CENTRAL-MOZGO: MÉGIS SZÉP AZ ÉLET! Főszerepekben: Anna Belia és Gustav Frölich. A filmet Fejős Pál rendezte.

SELECT-MOZGO: Premier. Elissa Landi és „Ave Caesar” és „A sárza bárca” női főszereplőjének legújabb filmje: AZ ÖRDÖG TOMBOLÁJA. A férfi főszerepben Victor Mac Laglen. Premierhelvák: 8, 10, 15 és emeleten 20 lej, repülőbéllyeggel együtt.

JÓN: SZENVEDÉLYEK RABSZOLGÁI. Főszereplők: Sylvia Sidney és Fredrich March.

Aradi panaszok özöne Comsa Ionel kereskedelmi és iparkamarai szenátor előtt

Az összes erdélyi kamarák szenátora nyilatkozott az Aradi Közlönynek — Kilátásba helyezte a súlyos sérelmek orvoslását — A Kereskedelmi Testület nagyfontosságú adatai a behozatali üzérkedésekről

Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara tegnapelőtti tanácsülésén részt akart venni Comsa Ionel, az összes erdélyi kamarák által megválasztott szenátor is, aki azonban másirányú elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg és ehelyett csütörtökön délelben a kamara székházában fogadta mindazokat, akik közérdekű közgazdasági ügyekben felkeresték őt. Az Aradi Közlöny munkatársa szintén ezek között volt és az alábbi rövid interjút folytatta Comsa szenátorral:

— Milyen intézkedéseket tart szükségesnek szenátor ur a romániai hitel feltámasztása érdekében?

A megbénult hitelélet

— Sajnos, Romániában már alig lehet hiteltől beszélni, nálunk most a hitel nem egzisztál. Ez a letargikus állapot nemcsak az általános világkrízissel függ össze — mondta a szenátor — hanem az utóbbi években elrendelt különböző korlátozó intézkedésekkel, valamint a kereskedelem szabadságát megbénító törvényekkel. Ezek közé tartoznak a kontingentálási rendeletek, a kivittelt és behozatalt érintő rendszabályok, a devizakereskedelem korlátozása, a konverziós törvények és számos más rendelet, amelyek megbénítják országunk gazdasági életműködését. Amíg a sérelmes intézkedéseket vissza nem vonják, vagy a nehézségeket előidéző törvényeket helyes irányban meg nem változtatják, addig — véleményem szerint — nem támasztható fel a hitel.

— Mi a véleménye a konverziós törvények életbenmaradásáról és a gazdasági életre su-

Színház — Művészet — Irodalom

A Kék Madár nagyváradi és temesvári vendégszínházaira már elővételben az összes jegyek elfogytak

Aradon is hallatlanul nagy az érdeklődés.

A „Kék madár” világhírű kabarérevütársulat vendégszínházai iránt nemcsak Aradon, hanem az összes erdélyi városokban — ahol a kitűnő társulat előadásokat tart — olyan élénk érdeklődés nyilvánult meg, amilyenre Erdélyben még nem volt példa. A nagy érdeklődést mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy Nagyváradon és Temesváron elővételben már az összes jegyek elfogytak, sőt többszáz ember jegy nélkül távozott a pénztártól. Aradon szintén már eddig is nagy elővétel van és ezért tanácsos a jegyekről előre gondoskodni, mert félo, hogy az előadás napjaig az összes jegyek elfogynak.

A „Kék madár” előadását mindenkinek meg kell nézni. Amit ez a világhírű kabaré-revü társulat produkál, az felejthetetlen élmény, fölülmulhatatlan művészi produkció, egyszóval: világvárosi attrakció. Káprázatos színpadok, csodálatos kosztümök, bámulatbaejtő művészi táncok, énekek, szatírák, színpadi jelenetek tarkítják a gazdag műsort, amelynek minden száma felülmulhatatlan.

Jegyek elővételben a téli színház pénztáránál kaphatók.

* **Meghívó a Kőlcsey Egyesület választmányának.** Vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Kulturpalota művészszobájában (bejárat a Baross-parkban), a Kőlcsey Egyesület választmányának gyűlése, melyre a tagokat meghívja az elnökség. A választmány értekezlete után, félhízenkettőkor kezdődik a közgyűlés, melynek elnöki megnyitóját dr. Falus Lajos alelnök mondja el. Az elmúlt évben végzett kulturmunkájáról és a megindult munkaév terveiről beszámol Szöllősi István főtítká, az egyesület anyagi körülményeiről Bérczy Lajos pénztáros tesz jelentést. A vasárnap közgyűlésre minden pártoló- és rendes tag hivatalos.

vosodó kihatásairól? — kérdeztük.

— A konverziót sohasem helyeseltem — volt a válasz — és amikor legelőször felmerült ennek a gondolata, rámutattam a várható katasztrófális következményekre, amelyek be is következtek, mert, amint látjuk, megbénította Románia gazdasági forgalmát és megfosztotta az embereket a hitel iránti bizalomtól. A konverzió az egyik társadalmi osztály terhére indokolatlan előnyökben részesíti a társadalom többi osztályait, ami véleményem szerint nem igazságos és ellenkezik az egyenlő elbánás elveivel.

Megjelentek Comsa szenátornál Domán Sándor, az aradi Kereskedelmi Testület elnöke, Engel Gyula, az Arad és vidéki fűszerkereskedők szindikátusának elnöke, akik Pacuraru Brutus kamarai főtítká jelenlétében felsorolták az általuk képviselt érdekeltségek sérelmeit és arra kérték Comsát, érvényesítse befolyását a felsorolt bajok megszüntetése érdekében.

Domán Sándor, a Kereskedelmi Testület elnöke a következő jelentős adatokat tárta Comsa szenátor elé:

— Az adóterhekkel kapcsolatban a kereskedőosztály sérelmesnek tartja azt, hogy azokat a kereskedőket, kik évek óta speciális adóbizottsághoz tartoznak, de üzleti forgalmuk gyengült, helyzetük rosszabbodott, csak akkor lehet áttenni a patenta-fixa osztályába, ha ügyüket egy speciális megvételhez tartozó bizottság tárgyalja le. A kereskedőtársadalomnak azonban nincs tudomása ennek a megyei bizottságnak létezéséről.

A kontingentálási rendszerről is megemlékezett Domán és bár elismerte, hogy az ország nemzetközi kereskedelmi viszonylata jelenleg szükségessé teszi a behozatal szabályozását, azonban a mai rezsim sérelmes a kereskedőkre, mert míg nagyadófizető, jönnévű kereskedők a behozatali kvótából nevezőlván semmit sem kapnak, addig az aradi vámhivatalon keresztül nagytételű kontingentált áruk érkezhnek és jutnak teljesen ismeretlen egyenlethez. Ezért arra kérte a szenátort: hason oda, hogy a kontingentálásnak az ipart érintő részét ezután is Bucuresztben intézzék, de a kereskedelem számára érkező részt a cégeket jól ismerő illetékes kereskedelmi és iparkamarák osszák szét.

Ezáltal az üzérkedés teljesen megszüntethető volna.

Végül szóvátette a testület elnöke az aradi telefonközpont ügyét és az automata központ felállítását sürgette, mert a mostani berendezést már 36 évvel ezelőtt kimustrálták Zágrábban, akkor Aradra hozták és még most is azal bajlódnak az aradi telefonelőfizetők.

A kiskereskedők sérelmei

Engel Gyula többek között a vasárnapi munkaszünet olyirányú módosítását kérte, hogy a községekben és a külvárosokban legalább vasárnap délelőtt 10 óráig engedjék meg az üzletek nyitvatartását. Kérte továbbá az italmérési illetéktörvény módosítását a fogyasztás arányában. Az egészségügyi törvényre vonatkozóan azt kívánta, hogy töröljék el az orvosi bizonyítvány kiállítását az új üzletek megnyitásánál vagy az üzletváltásnál s az egészségügyi razzikák alkalmával a csomagolt áruknál talált szabályellenességeikért ne a detaillistát, hanem az áru csomagolóját tegyék felelőssé. Azt kérte még, hogy az új italmérési engedélyek kiadásánál teljes mértékben respektálják a szerzett jogokat úgy a

férfiaknál, mint a nőknél, mert a szesz törvény értelmében újabb nők nem kaphatnak italmérési engedélyt.

A fenti ügyeken kívül szóvátette a kereskedők ügyeiben lefolyó felelősségi tárgyalási sérelmeket is. Azt kívánta, hogy az adózótól ne követeljék azt, hogy tíz nap alatt írásban terjessze be bizonyítékait, hanem azokat a felelősségi tárgyalásokon is előterjeszthesse, valamint, hogy a felelősségi tárgyalások előtt a kincstár képviselője is közölje adatait a felelőssézővel, aki ez esetben megfelelő módon felkészülhet a tárgyalásra. A *semmiségi panaszok* (recurs) tárgyalására ne csak a kincstár képviselőjét, hanem az adózót is hívja meg az illetékes fórum. *Mind ezekben rendeleti vagy törvényszerű intézkedések megtételét kéri a fűszerkereskedők szindikátusa.*

Comsa szenátor teljes megértéssel és jóakarattal fogadta a kéréseket és ígéretet tett, hogy illetékes fórumok előtt és a szenátusban is tolmácsolni fogja a panaszokat, amelyeknek jogorvoslata remélhetőleg nem marad el.

Comsa szenátor ezután megtekintette a kamara cégjegyzői hivatalát, amelynek felszerelését és rendszerét ideálisan tökéletesnek, mintaszerűnek találta és kijelentette: *mindent elkövet, hogy ezután is a kamaránál maradjon a cégjegyzés, mert ott van a legjobb helyen.*

Kiásták a hatezer csontváz városát

A svéd archeológiai expedíció sikere Északperzsiában. 5000 esztendősi sírok kerültek napvilágra

Stockholmból jelentik: A svéd archeológiai expedíció, amely 1932. szeptemberében indult el Északperzsiába, hogy ott nagyobb méretű ásatásokat végezzen, sikeresen végrehajtott 1 esztendősi munka után

a napokban érkezett haza Svédországba.

Az expedícióban résztvett Arne muzeumigazgató, az expedíció vezetőjének felesége is, továbbá két svéd, három orosz és Schweitzer osztrák archeológus.

Az expedíció azt a célt tűzte maga elé, hogy Perzsia északkeleti részén a bronzkori kultúra nyomain kutasson, amely kultúra feltételek szerint 4—5000 év előtt összekötő kapocs szerepét játszotta egyrészt Észak-Kína, másrészt Irak, Kisázsia, Délkelet-Európa és a Balkán őskulturái között.

A turkméniai szeptépen, amely a Kaspi-tengert délről határoló 5610 méteres Elbrusz hegység északi nyulványai és a Kaspi-tenger délkeleti partjai között terül el, folytatta le ásatásait a svéd expedíció. Ezen a szeptépen sikerült is felfedezniök egy úgynevezett „tepé”-t, egy földdel borított városromot, amely mellett az expedíció felütötte főhadiszállását. Több hónapos ásatás után

sikerült szabaddá tenni a városromokat 180 méter hosszúságban és 150 méter szélességben. Mintegy másfél méternyire a föld alatt egy rétegre találtak, amely mohamedánok temetkező helyeül szolgált a Krisztus utáni VIII.—X. században.

A mohamedán sírok alatt, a földszinttől számított 8 méteres mélységben aztán kiástak egy hatalmasabb temetkező helyet, amely

még a rézkorszak végén és a bronzkorszak kezdetén keletkezett. Az expedíció tehát elérte célját. Újabb öthónapos munka után megállapították, hogy a rézkorvégi ősember temetkező helyén mintegy 5—6000 csontváz fekszik.

Egy rézkorszakbeli sírgödörben öt csontvázat ástak ki, amelyek kör alakban feküdtek egymás mellett. Eddig összesen

260 sírhelyet nyitottak föl, amelyekben tudományos szempontból is gazdag zsákmányt zárt az expedíció.

Az északperzsi rézkorszakbeli város az expedíció megállapítása szerint a Krisztus előtti harmadik évezredben virágzott, tehát a leletek mintegy 4—5000 esztendősieknek mondhatók.

Dr. Antalné

kiegördi tanulmányutjáról hazáérkezett. Legújabb orvosi kezeléseket végzi az Orvosi Kosmetikai intézetben v. Zrinyi-ucca 14. sz. Véglegen szőrtelenítés, szemölcs eltávolítás stb. 3885

Elsülyedt földrészt keresnek az Indiai Oceánban

A világ legijobb egyetemének nagyjelentőségű tudományos expedíciója

A kairói egyetem értesítést küldött a főiskola barátainak, amely nagy feltűnést fog kelteni az egész világon. Az értesítés szerint a Mahabish kutató-hajó az elmúlt napokban kelt utra Alexandriából, hogy feltaláljon egy eltűnt földrészt. Nem az Atlantiszról van szó, az Atlanti-Oceánban eltűnt világrésztől. Az egyetem tudósai Lemuriát vagy Gondvanát keresik, azt a szárazföldet, amely *Előindított összekötötte Afrikával.* Tudjuk, hogy Afrika és India állatvilága sokban hasonlatos és a kutatások az utóbbi években azt is igazolták, hogy a két földrészen hasonló történelemelőtti időből való tárgyakat találnak. Ázsia és Afrika tehát valószínűleg egy földrész volt a múltban és nem csupán a szuezi homokterületek kötötték őket össze egymással, hanem széles szárazföldek is, amelyek Északafrika és India között terültek el.

A John Murray-expedíció

John Murray egyike volt az első kutatóknak. Mint óceánkutató vált ismeretessé és halálakor végrendeletet hagyott hátra melyben intézkedik kutatásai folytatásairól.

A végrendeletben tekintélyes összeget hagyott egy egy évig tartó kutató-expedíció számára.

Az expedíció célja a tudós végrendelete értelmében az, hogy elsülyedt világrészek után kutatasson az Oceánban és ezáltal bővítse ki az emberi tudományt a föld történetéről és alakulásáról. Sokáig az Atlantiszra gondoltak, arra a földrészre, amely régi mondák szerint Európa és Amerika között terült el. De csakhamar letettek erről a tervről, mert sok kutató áldozta már hiába életét Atlantisz felfedezésének.

Egyéb célok léptek előtérbe, így a tengerfenék kikutatása a középamerikai szigetek vidékén, a Vörös-tenger kikutatása, amely valószínűleg nem egység, mint hosszú időre előtűnt áradási terület. Végül is az Indiai-Oceán felderítése mellett döntöttek, hogy ott találják meg az elsülyedt földrészt. A legközelebbi hónapokban, az 1933-34. évek téli hónapjaiban, a John Murray-expedíció tehát az Indiai-Oceánt fogja átkutatni.

Hat tudós kísérte el az expedíció vezetőjét, Seymour Sewell ezredest.

két egyiptomi tudós van közöttük, a többi angol. Az egyiptomi kormány, de főleg Fuad király minden formában támogatják az expedíciót és az egész ország lázas izgalommal várja a hősi kísérlet eredményét. A hajó tisztjei és legénysége egyiptomiak, akik önként jelentkeztek, a hajó parancsnoka azonban a végrendelet előírása szerint angol: *Mackenzie kapitány.*

A kairói egyetem a tudományos kutatások központja

Az expedíció hajó állandó összeköttetésben fog állni a kairói egyetemmel és a felfedezett anyagok vegytani vizsgálatát Kairóban fogják elvégezni. A világ legifjatalabb egyeteme így először lép a világerdeklődés előterébe.

A Mahabish expedíció hajó először az Adeni-öbölben fog méréseket eszközölni és itt fogja megvizsgálni a talajfenéket és a különböző tengeri állatokat. A legmodernebb tudományos eszközök állnak a tudósok rendelkezésére. Az új visszhang- és zsinóros mérőeszköz lehetővé teszi, hogy kétezer méter mélységig mérhessék meg a tengerfenéket. Azt remélik, hogy az ósanyagok újabb összetételét fogják felfedezni ezen az expedíción

és a vegyészek és vízi biológusok állandóan vizsgálni fogják a tengervizet. Ki akarják deríteni a délarábiat kék iszap és a tengerfenék zöld iszapjának a titkát is.

Az expedíciós hajó az adeni öbölből az ománi öbölbe folytatja útját, onnan India, Ceylon sziget és végül a Malevidák irányában halad. Ez utóbbi szigetek igen érdekes korall-építmények és meg akarják állapítani, hogy milyen mélyre nyúlnak ezek a képződmények. *A tudománynek kétségtelesen felbecsülhetetlen szolgálatokat fog tenni ez az expedíció,* igen nagy tudományos anyagra számítanak és bizonyos, hogy az egész világ ünnepelni fogja a bátor kutatókat, ha megérkezik a hír, hogy megtalálták az eltűnt világrészt.

SPORT KÖZLÖNY

A magyar profiligá újabb meglepetése: a Hungária kikapott a Phöbustól

A Ferencváros nagy győzelme a Somogy felett

A szerdai ünnepnapon Budapesten bajnokságért játszott a Hungária és Ferencváros. A Hungária a Phöbussal mérte össze erejét. Azzal a Phöbussal, mely az idén került fel a II. ligából. Annak ellenére, hogy vasárnap a Booskalt legyőzte a Hungária, még mindig nem talált magára a csapat és így a Phöbus-tól megérdemelten 3:0 arányban vereséget szenvedett. A Ferencváros folytatta győzelmi szériáját és a Somogy csapatát valóságos lelépte, 6:1 arányban. Beszámolunk a két mérkőzésről a következő:

Ferencváros—Somogy 6:1 (3:1). A Ferencváros Korányi helyén Toldival, míg az összekötő helyén Székelyvel állt ki és ebben a felállásban is tökéletesen produkált. Már a 13-ik percben eredményt ér el a bajnok-aspiráns. Lázár szabadrugást küld a Somogy kapuja felé, amit Sárosi fog el, továbbítja Takácshoz, aki 10 méterről biztosan küldi a léca alá az első gólt. A 18-ik percben Sárosi egyéni akcióból gyönyörű gólt lö (2:0). A 28-ik perc újabb gólt hoz. Takács mesteri kiadásával Tancos megszökik és beadását a pontosan érkező Sárosi a bal sarokba plaszirozza. Somogy ezután erősen rohamoz. Györfly II. lövését a vetődő Háda csak kiütni tudja, a labda Sófálvihoz kerül, aki a hálóba helyezi. A félidő után nagy Fradi-ostrom, ami azonban csak a 24-ik percben hoz eredményt, akkor Székely révén ér el gólt a csapat. Az ötödik gól szintén Székely érdeme, Tancos leadását küldi a hálóba. A végeredményt Takács éles lövése hozza, ezt a Somogy kapusa csak érinteni tudja.

Phöbus—Hungária 3:0 (1:0). A Hungária Turai nélkül áll fel, az ő helyét Kalmár foglalja el, aki azonban várakozáson alul szerepelt. Az első félidő gólja már a harmadik percben esik, még pedig kornerből. Tárnok magasan iveli be a labdát és Sólyom, a center a sarokba fejeli. Szabó tehetetlen volt a góllal szemben. A továbbiak során a Hungária állandóan támad, de mintha meglennének habonázva a csatárok, semmi sem sikerül nekik. Az utolsó pillanatokban ismét a Phöbus támad, ez a lefutása is jóval veszélyesebb, mint a Hungária támadásai. Tombor kapásból lövi a labdát kapura, amit Szabó gyönyörű elvetéssel tol kornerre. A második félidőben a Hungária rohamoz, eredmény azonban nincs. Egészen a 41-ik percig változatlan a játék, amikor a Phöbus egy újabb kornerből megszerzi a második gólt. Béky küldi be, Szabó ököllel ment, de a kiütött labdát Tombor II. hatalmas lövéssel a hálóba ragasztja. Egy perccel később ismét

korner a Hungária kapujánál. Mindenki újabb gólt vár és a várakozásnak megfelelően Tárnok küldi be a labdát, amit Sztrigán pontosan a hálóba csusztat. A Phöbus minden tagja kielégített, a Hungária azonban végleg a letörés útján van, a vasárnapi Ferencváros elleni mérkőzésre nem sok reménnyel startol.

Női bíró Braziliában

Szenzáció volt legutóbb Rio de Janeiroban. Nő vezetett futballmeccset. A Rio University—Campos mérkőzést vezette egy hölgy. A női bíró még a közönség számára is meglepetés volt. Az eredetileg kijelölt bíró ugyanis lemondott s így került előtérbe Miss Colona, aki kurta sportnadrágban és selyembluzban tűnt fel. Miss Colona, a brazil szövetség első női futballbírója, nem tévedett többet, mint a többi futballbíró. Itélkezett és mosolygott. Nagyon sokat mosolygott. A mérkőzés a második félidő vége felé járt és 0:0-ra állt. Rutinos bíró ilyenkor nem szokott 11-est ítélni, vagy ha ítélt, akkor azt csak öngyilkossági szándékból teszi. Legalább is Braziliában. És Miss Colona a II. félidő 40. percében, a háttvéd csunya faultja miatt 11-est ítélt. Általános volt a felháborodás. A bűnös háttvéd már Miss Colona felé indult. Mindenki hallatlan botrányt várt. Csak Miss Colona volt nyugodt. Mosolygott. És a mosolyával mindenkit leszellet. A vidéki Campos berugta a 11-est és a bíróverés — elmaradt.

Az aradi cukorgyár ellen

perit indított egy magyarországi mérnök

Az aradi törvényszék ma tárgyalta Schocsek Rudolf mérnök kártérítési perét, amelyet az aradi cukorgyár ellen indított. A kereset szerint a gyár alkalmazta az addig Szolnokon állásban lévő Schocsek Rudolfot, azonban, amikor a mérnök el akarta foglalni állását, a gyár ezt megakadályozta, arra való hivatkozással, hogy Schocsek nem román állampolgár és a miniszterium nem hagyta jóvá tartózkodási engedélyét. Schocsek ekkor keresetet indított a gyár ellen azzal az indokolással, hogy a cukorgyár ajánlata miatt elvesztette magyarországi állását és ezért jelentős károsodás érte. Keresetét, melyben 153.500 lej kártérítést kért, a járásbíróság elutasította. Schocsek az ítélet ellen fellebbezést jelentett be a törvényszékhez, amely ma foglalkozott az ügyvel. Ítéletet november 9-én hirdet a bíróság.

Tizévi fegyház — liliumtiprásért

Az aradi törvényszék súlyosan elítélte a Mosóczy-telepi szatírt

Megdöböntő liliumtiprásról úgy került ma az aradi törvényszék Constantinescu—Nicula tanácsa elé. A vádlott Olariu Demeter Mosóczy-telepi lakos volt, aki a vádirat szerint liliumtiprást követett el egy 11 éves kisleány ellen, két kisleányt pedig szintén meg akart rontani. Az elvetemült ember a szerencsétlen gyermekeket földjére csalta és késsel fenyegette meg őket, hogy az eseményekről senkinek se merjenek szólni. A törvényszék zárt tárgyalást rendelt el, majd pedig a vádlott és a tanúk kihallgatása, valamint a vád- és véd-beszédek elhangzása után, kihirdette ítéletét, amely szerint Olariu Demetert öt évi fegyházzal sújtja.

Az ítéletbe a hivatalból kirendelt védő helynyugodott, Olariu Demeter azonban fellobbezést jelentett be a táblához, egyben annak a kérelmének adott kifejezést, hogy büntetéseit egyesítsék. Olariu ellen ugyanis hasonló okok miatt már eljárás indult. Ekkor Szabadhely községben követett el merényletet egy kisleány ellen. Az ügyet az aradi törvényszék tárgyalta le, amely ekkor ugyancsak öt évi fegyházzal sújtotta az elvetemült embert, akinek most már tíz évi fegyházat kell kitöltenie.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A legtöbb aradi és aradmegyei háztulajdonos november elsejéig rendezte tartozásait

De még sok földbirtokos nem kötött egyezséget a hitelezőjével — A konverziós törvény hatása Aradon

November elseje, második és harmadika rendkívül fontos dátumokat jelentenek a városi és községi háztulajdonosoknak s a konverziós törvények előnyeit élvező földbirtokos osztálynak. A városi és községi háztulajdonosok ugyanis november 1—3-ig jogosultak voltak illetékes fórumnál bejelenteni, hogy igénybe akarják-e venni a konverziós törvény védelmét és egyezséget akarnak-e kötni hitelezőikkel? Az egyezés alapján azok, akiknek házjövödelme eléri a 80 ezer lejt, jogosultak 3—5 év alatt 6 plusz 2 százalék kamattal törleszteni tartozásukat. Aki nem akarja igénybe venni ezt a kedvezményt, annak tartozása november 1—3-án esedékessé vált és a hitelező az azonnali fizetést követelheti.

Az Aradi Közlöny munkatársa több aradi pénzügyintézetnél érdeklődött, hogy az adósok milyen mértékben jelentették be kiegyezési kívánságaikat?

Azt a választ kaptuk, hogy a legtöbb városi és községi háztulajdonos már a lejárat előtt rendezte adósságát és alig van közöttük néhány, aki elmulasztotta ezt a notifikálást, a

kiknek adóssága tehát már esedékessé vált és azt azonnal behajtja a hitelező.

Ami a konverziós törvénynek a gazdaadósokra vonatkozó részét illeti, azoknak rendezése nem történt meg a várt módon s még mindig sokan vannak, akik évi egy százalék kamattal élveznék akarják a 2 évi és 5 évi moratóriumot, habár a konverzió által sujtott pénzügyintézetek számottevő engedményeket tesznek a mezőgazdaadósok javára. A törvény értelmében november elsejéig voltak kötelesek a váltókat rendezni és a bankárszövetség álláspontja szerint csak november 2-án délig terjed ki a türelmi idő, tehát aki csütörtökön délig nem rendezte kezesek aláírásával ellátott váltóját, azt a hitelező megóvatolta. De olyan pénzügyintézet is van, amely 3-án, pénteken délig vár az adósságrendezésre és csak azután lép fel adóssággal szemben. Az összes érdekeltek figyelmét felhívjuk a fentebbi adatokra és közöljük az illetékes források ama felvilágosítását, hogy aki tartozását csütörtök délig nem rendezte, az még pénteken délig bejelentheti ezirányú elhatározását a hitelezőjénél.

Japán selyem-dumping készül

A japán selyemszövetség elnökének látogatása Budapesten.

Budapestről jelentik: Niyekawa bécsi japán konzul társaságában Budapestre érkezett Chisei Kato japán képviselő, a legnagyobb japán selyemszervezet, a Central Raw Silk Association elnöke. Kato látogatása a magyar selyemkulturának és Japán külföldi selyempropagandájának szent. Erkezése után ugyanis azonnal a Vaidahunyad várban elhelyezett M. Kir. Mezőgazdasági Múzeumba ment, ahol behatóan megtekintette a selyemtermelésre vonatkozó anyagot.

Kato természetesen meglátogatta azt az osztályt is, amely a japán selyemtermelést mutatja be és megállapította, hogy annak anyaga teljesen elavult és kilátásba helyezte, hogy azt a legkövetkező időn belül eredeti japán anyaggal felújítsa. Hosszabb időt szentelt a magyar selyemanyag megtekintésének, majd a múzeum meglátogatása után megtekintette a királyi várat és már a délutáni vattal visszautazott Bécsbe. Az a körülmény, hogy a japán selyemszövetség elnöke és a japán ipar e befolyásos tagja idejének nagyrészt a magyar selyemtermelés dokumentációs anyagának megszemlélésére fordította, arra enged következtetni, hogy a japánok a selyem- és selyemfronton fontos eseményeket készítenek elő.

= Deviza-árfolyamok. Zürichi ártás és zárlat: Berlin 123.15 (zárlat 127.17 és fél), Newyork 3.35 (3.34 és fél), London 16.11 (16.09), Páris 20.14 és háromnegyed (19 és háromnegyed), Milánó 27.17 (változatlan), Prága 15.33 (változatlan), Belgrád 7 (változatlan), Bucuresti 3.05 (változatlan), Bécs 72.58 (változatlan).

= November 15-ig érvényben marad a tűzifa kedvezményes díjszabása. A CFR vezérigazgatósága 112.063. R. A. számú rendeletével november 15-ig meghosszabbította a tűzifa Sp. 308. számú szezondijszabásának érvényét, tekintet nélkül arra, hogy hatóságok, vagy magánfelek részére történnek-e szállítások.

Az „Aradi Közlöny“ Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu“-vaj szemben (Str. Regalan.)
Calea Victoriei Picadilly-kávébázzal szemben.
Calea Victoriei és Bulevardul Academie mindkét sarkán.

„Athene Palace“ szállodával szemben levő sarkbódében.

„Grand Hotel“-lel szemben, a főposta sarkán.

= Árlejtés Cairóban. A Kamarák Szövetségének értesítése szerint, december 9-ikén Cairóban, az egészségügyi minisztériumban árlejtsést tartanak szikvizgyártó-, tejsterilizáló készülékek, továbbá különböző egészségügyi berendezések szállítására. Az érdeklődők az árlejtés közelebbi felteit beszerezhetik — a Bucurestiben székelő egyiptomi konzulátustól.

= Erdőügyi vezérfelügyelő érkezik Aradmegyébe. Beszámoltunk róla, hogy Aradmegye prefektusa, dr. Lázár Ágoston, elhatározta, hogy az aradmegyei erdős vidékek lakosságának kívánságait, a községi erdők területének rendezését és a legelők helyének új kijelölését illetőleg, teljesíteni fogja. Ez ügyben a prefektus intervenciójára a földmivelésügyi minisztériumban intézkedés történt, hogy egy földmivelésügyi vezérfelügyelőt küldjenek ki Aradmegyébe. Az illető hivatalos személyiség pénteken reggel érkezik meg Aradra, ahonnan azonnal kiutazik a halmágyi, sebesi és borosjenői járásokba.

= Aradi sérelmek a vagonhiány miatt. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara legutóbbi tanácsülésén Sapira Emánóil, az Astragyár igazgatója szóváltette, hogy a CFR november 15-ig kedvezményes tarifával szállítja a tüzfát, azonban csak a Capsnak és a közintézményeknek, de magáncégek nem részesülnek ebben a kedvezményben. Ezenkívül súlyosan érinti a vállalatokat az egyre fokozódó vagonhiány. A temesvári vagonkiutaló hivatal az igényelt vasuti kocsiakat alig tíz százalékát bírja előteremteni. Kéri, hogy a kamara interveniáljon a vagonhiány megszüntetésére érdekében és feleltesse, hogy Pacuraru főtitkár már egyszer eredményesen járt közbe az Astra kérésére, de Sapira véglegesen szeretné ezt az anomáliát megszüntetni. Mateescu elnök a kérelem teljesítését helyezte kilátásba. Serbanescu vezérigazgató feleltesse, hogy a Siab vállalat a vagonhiány miatt nem bírja a községek számára a kavicsszállításokat teljesíteni és a temesvári vasuti forgalmi főnökség nem hajlandó olyan bizonyítványt adni, amely igazolja, hogy nem a Siab az oka a késedelmes kavicsszállításoknak. Kívánságára a kamara interveniálni fog a sérelmes ügyben. Sándor Artur szóváltette, hogy az arad—temesvári és az arad—brádi vonalon fontos vonatjáratokat szüntettek be az új menetrendben. Pacuraru főtitkár megnyugtató felvilágosítása után a tanácsülés tudomásul vette a menetrend változásra irányuló kérelmet.

A CFR. takarékoskodik

Szatmárról jelentik: Nagy izgalmat kelt Szatmáron az a hír, hogy a CFR takarékosági szempontból meg kívánja szüntetni az államvasuti felügyelőséget. Szatmár közönsége erőlyes megmozdulásra készül, hogy az ipart és a kereskedelmet súlyosan érintő rendeletet a CFR új vezérigazgatója megmátsítsa.

= Bankügynökségeket állít fel a Banca Nationala. Bucurestiből jelentik: A Banca Nationala elhatározta, hogy az ország területén, azokban a helyeken, ahol nincs megfelelő bank, ügynökségeket állít fel, az inkasszó eredményesebbé tételére.

= Négy milliárd lejt fektettek új épületekbe Bucurestiben. A most megjelent hivatalos kimutatás szerint, 1931-ben 2 milliárd 310 millió lejt, 1932-ben pedig 2 milliárd 15 millió lejt fektettek új épületekbe.

= Akció Németország ellen. Bucurestiből jelentik: A Tempo értesülése szerint, Chisenov zsidó kereskedői elhatározták, hogy a németországi események miatt, tiltakozásképpen november kilencedikén két órán át zárva tartják üzleteiket.

= Németországban erősen csökkent az árverések száma. Februárban még 140 ingatlan adtak el Berlinben árverésen és most, az elmúlt hónapban, már csak 39 nagyobb ingatlan került árverésre.

= A kamara enyhíteni kívánja a vagonhiányt. Az utóbbi időben ismét panaszok merültek fel amiatt, hogy a CFR késedelmesen utalja ki az áruszállításhoz szükséges vagonokat. A kamara ezúton hívja fel az összes érdekelt cégeket, amelyek a vagonkiutalás körül nehézségeket észleltek, hogy pontos adatokkal közöljék ezt a kamarával, hogy így módjában legyen eljárni a panaszok sürgős orvoslása ügyében.

= A Magyar Külkereskedelmi Hivatal képviselőt létesített Bucurestiben. A bucuresti-i magyar követség értesítése szerint, a Magyar Külkereskedelmi Hivatal Halász Alfrédet megbízta a fenti hivatal bucuresti-i képviselőnek megszerzésével. A bucuresti-i képviselő címe: Delegatiunea Oficiului Ungar al Comerțului Exterior, Bucuresti, Strada Lipsicani 102. és a magyarországi export, vagy import ügyben érdeklődők felvilágosításért ide fordulhatnak.

= Kiterjesztették a kontingentálási rendszert. A kereskedelmi minisztérium 420.492—1933. számú rendelete szerint, november 1-től kezdve kiterjesztették a kontingentálási rendszert a vámtarifa 46, 49, 51, 54 és 60. tételeire is, vagyis a jövőben a vámtarifa fenti számai alatt felsorolt halak, továbbá a friss, vagy fagyasztott heringek és a külön meg nem nevezett halak, frissen, vagy fagyasztott állapotban csakis előzetes kereskedelmi minisztériumi engedély alapján hozhatók be az országba.

= A „Consum“ új száma részletesen ismerteti a külföldi hitelezőkkel megkötött egyezményt. A melynek alapján a most megkötött párisi egyezmény szerint a folyó költségvetési évben a kamatok ötnyolcad részét fizetjük a külföldi hitelezőknek. Új cégek és cégváltozások, közszállítások és árlejtesek, fizetési képtelenségek első forrásból a „Consum“-ban olvashatók. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Cluj, Postafiók 127.

Olcsó őszi szünidei utazások a Földközi-tengerre,

az afrikai vonalak legmodernebb gőzözeivel,
1933. november 10-től november 30-ig,
1933. december 8-tól december 28-ig.

Utvonat: Arad—Hamburg—Rotterdam—Southampton—Lissabon—Ceuta—Malaga—Palma de Mallorca—Genua.

Menetdíj: 18.500 lei, mely összegben hennifoglaltatik az összes vasuti költség, vizumok, tengeri ut a harmadik (turista) osztályon, elsőrangú ételmezés, ugy-szintén az egyes kikötőhelyeken rendezendő gyönyörű kirándulások költségei.

Kedvező alkalom a Földközi-tenger szép börtényének kényelmes módon való megismerésére.
Jelentkezések és felvilágosítások

a Hamburg—Amerika Linie S. A. R.
képviseleténél:

Künsler vizum- és utazási iroda
Arad, Bul. Regina Maria 24. Telefon: 86.

